

achievement of the professional summit of an individual, as a foreign language teacher and a coordinator of school education by means of another language.

НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ (НА БАЗІ УНІВЕРСИТЕТІВ ІСПАНІЇ)

УДК 378.937

Кічук Н. В.

В статье рассматривается проблема организации научно-исследовательской деятельности студентов в университетах Испании. Раскрыты задания научно-исследовательской деятельности, требования к ее эффективности. Высветлены ведущие направления организации этой работы будущими учителями-филологами.

***Ключевые слова:** научно-исследовательская деятельность, учитель-филолог.*

DIRECTIONS OF RESEARCH ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS OF PHILOLOGY (AT THE UNIVERSITIES OF SPAIN)

Kichuk N.

In this article the problem of organization of students' research activities at the universities of Spain is investigated. The objectives of research activities, requirements for its efficiency are represented. The major directions of organizing the work of the future teachers-philologist are found out.

***Keywords:** research activities, a teacher-philologist.*

Активізація науково-дослідної діяльності майбутніх учителів-філологів є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної вищої освіти, оскільки ця проблема пов'язана з такими важливими завданнями, як формування професійної компетентності майбутніх фахівців, їхньої культури наукової праці, вмінь вносити та реалізовувати інноваційні пропозиції щодо підвищення ефективності навчально-виховного процесу в школі.

Ця проблема висвітлювалася з таких наукових позицій: методологія організації дослідницької роботи у вищих навчальних закладах (С. Гончаренко, Н. Кічук, В. Краєвський, І. Лернер, О. Савченко), шляхи оптимізації цього виду пізнавальної діяльності майбутніх учителів (М. Князян, З. Курлянд, С. Литвиненко, О. Мороз, О. Пехота, П. Підкасистий, В. Радул, С. Сисоєва), зарубіжний досвід використання потенціалу науково-дослідної діяльності для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців (Т. Кошманова, Л. Пуховська, С. Руснак). Втім, питання про організацію науково-дослідної діяльності студентів у окремих країнах Західної Європи потребує більш глибокого висвітлення. В цьому контексті є цікавим досвід Іспанії як країни з давніми демократичними цінностями в освіті, інноваційними підходами щодо підготовки вчителів певного фаху (зокрема, вчителів-філологів), що й зумовило необхідність формулювання мети статті: розкрити напрями організації

науково-дослідної діяльності майбутніх педагогів філологічного фаху в університетах Іспанії.

Вивчення наукових джерел [1-11] свідчить, що в основі організації науково-дослідної діяльності майбутніх учителів-філологів полягають базові принципи, реалізація яких і забезпечує ефективну професійну підготовку цих фахівців, а саме: інтеграція суто академічних і педагогічних складових; поєднання теоретичної і практичної підготовки; зв'язок з освітніми потребами суспільства; встановлення активної соціальної взаємодії; індивідуалізація, диференціація та персоналізація навчання; забезпечення публічного контролю; посилення рефлексивних процесів; урахування інтеркультурної неоднорідності студентів; упровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до цього, провідними є такі завдання загального характеру щодо впровадження науково-дослідної діяльності майбутніх філологів:

- забезпечення системного характеру формування у майбутніх учителів-філологів професійних, дослідницьких і соціальних умінь,
- розвиток у них навичок етичної взаємодії зі школярами,
- орієнтація дослідницької роботи на впровадження її результатів на базі конкретних навчальних закладів Іспанії,
- виховання у студентів національної свідомості, патріотизму, культури наукової праці.

Для реалізації окреслених завдань важливим є оволодіння такими вміннями:

- гармонізації наукової співпраці в команді,
- самонавчання, самовиховання та саморозвитку,
- забезпечення регіональної інтеграції системи середньої освіти,
- участі в міжнародних наукових проектах [1-3].

Диверсифікація науково-дослідної діяльності в університетах Іспанії здійснюється відповідно до рівнів організації університетської освіти. Так звана програма «*pregrado*» має на меті підготувати студента до науково-дослідної діяльності, саме тому перед студентом ставиться завдання оволодіти навчально-пізнавальною компетентністю. Програма «*postgrado*» сприяє розширенню знань та вдосконаленню умінь дослідження більш складних проблем організації навчальної діяльності вчителя-філолога в системі середньої освіти (для магістрантів та докторантів вищої освіти).

Організація науково-дослідної діяльності студентів передбачає чітке розподілення часу, визначення стратегій виконання дослідження, напрямів керівної роботи тьюторів, прийомів оцінювання.

Засоби організації цієї діяльності, на думку науковців Іспанії [1-11], спрямовані на формування певних компетенцій вчителя-філолога, представлених у вигляді конкретизованих умінь, а саме: вміння ідентифікувати та формулювати проблеми, шукати, переробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, систематизувати її, застосовувати на практиці отримані знання, організовувати дослідження та планувати час на його проведення, здійснювати наукову комунікацію, користуватися інформаційними технологіями, постійно проводити рефлексію власних досягнень. З позиції вітчизняних науковців (М. Князян, В. Радул), ці компетенції є доцільним відносити до системи дослідницьких дій, котра розгортається відповідно до таких етапів, як-от:

формулювання мети, завдань пошукової роботи, розробка її програми, проведення емпіричного та теоретичного дослідження, оформлення його результатів, аргументація власних ідей.

В літературних джерелах [1-3] наголошується й на необхідності розвитку креативності особистості студента, його лідерських якостей, виховання поваги до полікультурності та неоднорідності суспільства.

Науково-дослідна діяльність майбутніх учителів-філологів розгортається в процесі викладання таких навчальних дисциплін, як-от: фонетика та фонологія; дискурсивний аналіз; соціолінгвістика; методика навчання мов; соціокультурні аспекти педагогічної діяльності; психолінгвістика; граматика іноземної мови; лінгвістика; семантика; прагматика; лінгвокраїнознавство; вступ до літературознавства, а також принципи його викладання.

Підкреслимо, що навчально-дослідницька діяльність на базі лінгвістично-літературної підготовки студентів передбачає виокремлення студентами стилістичних засобів, аналіз їхньої організації, критичну інтерпретацію текстів.

Неабиякого значення набуває пошукова робота в ракурсі навчальних дисциплін психолого-педагогічної підготовки, наприклад, студенти досліджують такі аспекти їхньої майбутньої педагогічної діяльності:

- лінгвістична політика (статус іноземної мови в суспільстві);
- засоби взаємодії з батьками учнів;
- моральні, культурні, релігійні цінності школярів;
- диференціація навчання рідної або іноземних мов відповідно до типу школи (загальноосвітня сільська, загальноосвітня міська, приватна договірна (на суспільні кошти), приватна не договірна), а також освітнього рівня та віку учнів;
- використання дидактичних та технічних ресурсів школи тощо.

Вивчення досвіду організації пошукової роботи студентів-філологів свідчить, що переважну більшість досліджень зосереджено навколо проблем методики навчання рідної та іноземних мов. А, отже, в центрі студентської науково-дослідної діяльності полягають проблеми такого характеру:

- вибір методів та прийомів навчання мови відповідно до виду мовленнєвої діяльності;
- засоби забезпечення індивідуалізації навчання мов відповідно до психологічних характеристик учнів,
- методи перевірки й оцінювання знань та вмінь школярів,
- прийоми закріплення навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час,
- шляхи встановлення позитивної комунікативної взаємодії між учасниками навчального процесу;
- прийоми забезпечення рівноваги між розвитком усіх компетенцій, які складають комунікативну компетентність;
- підходи щодо об'єднання учнів з метою активізації комунікативної діяльності на уроках;
- засоби організації самостійної роботи учнів.

Окреслені дослідження сприяють підготовці студентів до постійного вивчення освітньої реальності в Іспанії, роботи школи та функціонування уроку; ідентифікації та аналізу психолого-педагогічних аспектів навчання; інтеграції теорії

з практикою; впровадження різних моделей оцінювання; системного застосування знань, отриманих у різних навчальних областях; самовдосконалення.

В процесі професійної підготовки вчителів-філологів у Іспанії впроваджується й такий напрям науково-дослідної діяльності, що передбачає вивчення тих суто професійно-педагогічних умінь та якостей, якими має володіти студент. Відповідно до цього в контексті його дослідницької діяльності має місце пошук та опрацювання літератури, проведення емпіричного дослідження (спостереження, бесід, інтерв'ю) навколо таких проблем, як-от: встановлення візуального контакту з учнем; ефективне користування жестами та мімікою; зміни позиції та рух в аудиторії; правильне використання голосу; часовий контроль за говорінням.

У зв'язку з посиленням міграційних процесів у Іспанії набувають актуальності дослідження специфіки навчання іноземних мов у мультикультурному просторі. Провідними напрямками науково-дослідної діяльності студентів є ті, в центрі уваги яких полягає:

- вивчення засобів інтеркультурної взаємодії учнів,
- упровадження концепції расової неоднорідності,
- розробка прийомів виховання толерантності до релігійної, соціальної відмінності та різниці в можливостях учнів.

Студенти досліджують як поведінкові, так і когнітивні вміння, які б дали можливість діагностувати, оцінювати, аналізувати контексти та конфлікти, що час від часу виникають у дитячому колективі.

Таким чином, упровадження науково-дослідної діяльності майбутніх учителів-філологів у Іспанії дозволяє реалізувати такі конкретні завдання їхньої професійної підготовки, як оволодіння вміннями:

- розширювати власний фонд наукових знань лінгвістично-літературознавчого та психолого-педагогічного характеру,
- вільно застосовувати знання та прийоми в соціальних і навчальних контекстах,
- організовувати власну самостійну роботу,
- працювати в команді,
- формувати в учнів стратегії відкривати нове;
- розвивати інтерперсональні навички, які дозволяють адекватно спілкуватися з учнями;
- ефективно працювати в своєму регіоні, в Іспанії та в багатоетнічній Європі;
- бути здатним знаходити та вивчати різні джерела інформації;
- пропонувати школярам навчальні проблемні ситуації, які є цікавими та зрозумілими для них та розвивають їхні аналітичність, критичність розуму, рефлексивність;
- розробляти гнучку програму своїх педагогічних дій, аби вона задовольняла з одного боку - пізнавальні потреби учнів, з іншого - відповідала вимогам основних програмних положень регіону, Іспанії та Європи;
- забезпечувати позитивне ставлення до вивчення іноземних мов;
- володіти технікою використання часу на занятті;
- впроваджувати ідеї інтеркультурності, формувати міжкультурну компетентність у школярів, розвивати у них здатність розуміти зв'язок між мовою, пізнанням та багатокультурністю.

Отже, науково-дослідна діяльність у Іспанії організується відповідно до філологічної та психолого-педагогічної складових професійної підготовки майбутніх учителів-філологів, при цьому принципова увага приділяється дослідженням з проблем розвитку іспанської та інших мов, методики навчання мов (рідної та іноземних), педагогічної майстерності, інтеркультурного функціонування дитини в сучасному суспільстві. Перспективи дослідження полягають у висвітленні засобів організації науково-дослідної діяльності майбутніх учителів у країнах Європейського Союзу, США, Канади, Японії тощо.

Література

1. Actividades formativas [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.uma.es/doctorado-bcm/cms/menu/actividades-academicas/actividades-formativas/>
2. Actividades formativas del Instituto Cervantes [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://cfp.cervantes.es/default.htm>
3. Bertocchi D. Como utilizar lenguas extraneras en la ensenanza de una asignatura / D. Bertocchi, M. Hofmannova, M. Kazianka, M. Pavesi [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ub.edu/filoan/CLIL/profesores.pdf>
4. Curso de Formacion de profesores [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.lacunza.com/espanol/cursos/profes/cfp.php>
5. Curso de Formacion Inicial de Profesores de Espanol como Lengua Extranjera [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://cursosdeespanol.unizar.es/cursos-para-profesores>
6. Descripcion del proyecto de servicio comunitario [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://cct.dex.usb.ve/SC/vVerProyecto.php?id=164>
7. Formacion inicial para profesores de Espanol [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.esl-idiomas.com/es/formacion-inicial-para-profesores-espanol.htm>
8. Gestion de proyectos [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://es.wikipedia.org/wiki/Gesti%C3%B3n_de_proyectos
9. Organizacion de actividades universitarias Espanol [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.upf.edu/participacio/es/suport/activitats.html>
10. Profesor de espanol como lengua extranjera [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ihmadrid.com/es/curso-profesor-espanol.aspx>
11. Programas para la formacion de profesores [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.cervantes.es/lengua_y_ensenanza/default_dfp.htm

DIRECTIONS OF RESEARCH ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS OF PHILOLOGY (AT THE UNIVERSITIES OF SPAIN)

Kichuk N.

Abstract. *The research activity of future teachers of philology in Spain allows implementing the following specific objectives of their training: to expand the scientific knowledge (of linguistic, literary, psychological and pedagogical nature), to use knowledge and techniques in social and educational contexts; to organize school independent work, the team work; to make students open a new strategy; to develop interpersonal skills that enable to communicate with students adequately; to work in*

the region, in Spain and in the multi-ethnic Europe effectively; to be able to find and study a variety of sources; to offer schoolchildren the problem situations that are interesting and understandable for them and develop their analyticity, critical mind, reflexivity; to develop a flexible program of educational actions to satisfy the needs of students; to introduce the idea of multi-culturality to form student's intercultural competence; to develop the ability to understand the relationship between a language, knowledge and culture.

Thus, the research activity in Spain is organized according to philological and psycho-educational components of future teachers' training. The perspective of the study is to highlight the tools of research activities for future teachers in the European Union, the USA, Canada, Japan and so on.

Keywords: *research activities, a teacher-philologist.*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

УДК 378.937
Князян М. О.

Раскрыта проблема организации научно-исследовательской деятельности студента в системе высшего образования в Западной Европе. Высветлен европейский опыт оптимизации научно-исследовательской деятельности студентов - будущих учителей-филологов с учетом прогрессивных тенденций развития высшего образования.

Ключевые слова: *научно-исследовательская деятельность студента, высшее образование в Западной Европе, будущее учителя-филолога.*

MODERN APPROACHES TO THE ORGANIZATION OF RESEARCH ACTIVITY OF FUTURE TEACHERS-PHILOLOGISTS IN HIGHER EDUCATIONAL SYSTEM OF WESTERN EUROPE

Князян М.

The problem of organizing student's research activity in higher educational system in Western Europe is revealed. The European experience to optimize the research activity of students - future teachers-philologists considering the progressive tendencies of development of higher education is discovered.

Keywords: *student's research activity, the higher education in Western Europe, future teachers-philologists.*

Проблема підвищення ефективності науково-дослідної діяльності майбутніх учителів є однією з найбільш актуальних у системі вищої освіти України. Її розв'язання пов'язане з такими важливими науковими завданнями, як оптимізація професійної підготовки майбутніх учителів (зокрема, філологічного профілю), формування широкого наукового світогляду педагогів, їхньої